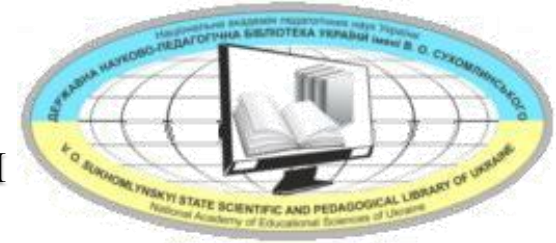

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ТЕМИ:

**«ПЕДАГОГІЧНА БІОГРАФІКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ»**

(2023–2025 рр.; № 123U100474)

у 2023 році

**Науковий керівник теми:
Березівська Лариса Дмитрівна,**

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
директор Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського,
головний науковий співробітник відділу (0,5)

Етап дослідження – І-й, аналітико-інтерпретаційний.

Мета дослідження – виокремлення й актуалізація наукового потенціалу історико-педагогічних досліджень із біографіки як складників аксіології освіти, сучасного розвитку гуманістичної освітньої парадигми.

Об'єкт дослідження – педагогічна біографіка як багатовимірний феномен освіти і науки, складник інформаційного ресурсу українського суспільства.

Предмет дослідження – роль, значення та характерні риси педагогічної біографіки як інформаційного ресурсу у плинному та кризовому освітньо-науковому просторі України.

Загальні завдання дослідження

- проаналізувати історіографію, поняттєво-термінологічний апарат дослідження;
- систематизувати та класифікувати дібрані джерела, здійснити їх джерелознавчий аналіз крізь призму педагогічної біографіки;
- визначити критерії написання енциклопедичних біографічних довідок у сучасних наративах російсько-української війни, терору та геноциду українського народу;
- упорядкувати біографічні довідки на основі розроблених критеріїв задля цілісного представлення процесу розвитку гуманістичної педагогіки України у визначених хронологічних межах;
- визначити критерії упорядкування епістолярію Василя Сухомлинського;
- розкрити зміст листів Василя Сухомлинського його педагогічні погляди і підходи, систему цінностей крізь призму морально-етичних проблем, що виникли через російсько-українську війну;
- визначити критерії упорядкування біобібліографічної інформації про Марію Монтессорі;
- ввести до активного історико-педагогічного обігу нові джерела, які збагатять знання дослідників про постаті українських і зарубіжних педагогів, а також розширять уявлення про вітчизняну культурно-гуманітарну сферу, зокрема й освітню практику;
- представити здобутки вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки та освіти, консолідувавши біографічну та бібліографічну інформацію про українських і зарубіжних педагогів на сторінках енциклопедичного біографічного словника, науково-популярного довідника, біобібліографічного покажчика та інформаційно-бібліографічного електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» як процесу боротьби між демократичними і тоталітарними ідеями для розкриття життєтворчого шляху персоналій.

Виконавці дослідження

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь, посада
Березівська Лариса Дмитрівна	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, головний науковий співробітник (0,5)
Сухомлинська Ольга Василівна	доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник (0,5)
Коляда Наталія Миколаївна до 15.06.2023 р.	доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник (0,5)
Кочубей Тетяна Дмитрівна	доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник (0,5)
Міхно Олександр Петрович	доктор педагогічних наук, с.н.с, провідний науковий співробітник (0,5)
Антонець Наталія Борисівна	кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник
Дурдас Алла Петрівна	доктор філософії, старший науковий співробітник (0,5)
Якобчук Надія Олександрівна	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник
Вишняк Оксана Вікторівна	науковий співробітник (0,5)
Середа Христина Володимирівна	науковий співробітник
Сухомлинська Леся Віталіївна	доктор філософії, науковий співробітник
Павленко Тетяна Степанівна	науковий співробітник (0,5)
Демида Євгенія Федорівна	молодший науковий співробітник
Деревянко Тетяна Михайлівна	молодший науковий співробітник
Золотаренко Тетяна Олександрівна	молодший науковий співробітник (0,5)
Чала Наталія Володимирівна	молодший науковий співробітник (0,5)

Підтеми дослідження

Підтема 1. Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.).

Підтема 2. Епістолярна спадщина видатного українського педагога Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки.

Підтема 3. Педагогічна біобібліографія крізь призму рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.

Підтема 4. Електронні ресурси біографічної інформації.

ПІДТЕМА 1.

Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.)

Координатори: Л. Д. Березівська, Х. В. Середа.

Виконавці: Л. Д. Березівська (0,5), О. В. Сухомлинська (0,5),
Т. Д. Кочубей (0,5), О. П. Міхно (0,5), Н. Б. Антонєць,
Х. В. Середа.

ПІДТЕМА 1.

**Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті
(середина ХІХ – початок ХХІ ст.)**

Мета дослідження – інтеграція біографічного та бібліографічного знання задля створення та актуалізації колективного портрета педагогів України другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

Об'єкт дослідження – колективна педагогічна біографіка другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

Предмет дослідження – життя, діяльність, творча спадщина педагогів України другої половини ХІХ – початку ХХІ ст.

ПІДТЕМА 1.

Українська педагогічна біографіка як складник національної пам'яті (середина ХІХ – початок ХХІ ст.)

Очікувані результати

Науково-прикладними результатами дослідження будуть: розроблені теоретико-методологічні підходи здійснення біографічних досліджень як невіддільної частини історико-освітніх студій; теоретичне збагачення методологічного арсеналу педагогічних досліджень біографічними знаннями; цілісне та систематизоване представлення здобутків вітчизняної і зарубіжної педагогічної науки й освіти шляхом консолідації біографічної інформації про відомих і маловідомих персоналій на сторінках енциклопедичного біографічного словника; введення до наукового обігу систематизованої та упорядкованої за проблемним і хронологічно-тематичним підходами відповідної джерельної бази, зокрема рідкісних педагогічних видань другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст. із фонду ДНПБ, як важливого концептуального складника сучасних досліджень з педагогіки, історії педагогіки та освіти; актуалізація педагогічного біографічного знання в освітньому процесі, інтелектуальному і духовному житті українського суспільства.

За результатами дослідження буде підготовлений *енциклопедичний словник «Педагоги України (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.)».*

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Координатори: О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська.

Виконавці: О. В. Сухомлинська (0,5), О. В. Вишняк (0,5),
Л. В. Сухомлинська, Н. В. Чала.

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Мета дослідження – системно розкрити і представити епістолярії як важливий складник багатогранної педагогічної спадщини Василя Сухомлинського, яка донині є маловідомою або ж невідомою, забезпечивши публікацію відповідними науковими коментарями та достатньою інформацією про його кореспондентів для розширення і переосмислення уявлень про розвиток вітчизняної освіти і педагогіки як складний і нелінійний процес.

Об'єкт дослідження – педагогічна, епістолярна, публіцистична спадщина Василя Сухомлинського та мемуарна література.

Предмет дослідження – листи Василя Сухомлинського до його кореспондентів як офіційного, так і приватного характеру, змістове наповнення дописів, в яких знайшли відображення педагогічна проблематика, духовний світ педагога, філософське осмислення епохи, події повсякденного життя.

ПІДТЕМА 2.

Епістолярна спадщина Василя Сухомлинського як складник педагогічної біографіки

Очікувані результати

Виокремлення нового способу розкриття педагогічної біографістики – епістолярного, що включає цілеспрямований процес пошуку, відбору і розкриття змісту листів, через який розкриваються персонально-особистісні якості Василя Сухомлинського, його педагогічні погляди і підходи, система його пріоритетів, установок і цінностей як віддзеркалення часу, в якому він жив, а також акцентуація на педагогічних ідеях, які випередили час.

За результатами дослідження буде підготовлено *науково-популярний довідник «Василь Сухомлинський та його кореспонденти: епістолярна спадщина на тлі доби»*.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія крізь призму рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського»

Координатор: Н. О. Якобчук.

Виконавці: Березівська Л. Д. (0,5), Н. О. Якобчук,
Т. С. Павленко (0,5), А. П. Дурдас (0,5), Є. Ф. Демида.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія крізь призму рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського»

Мета дослідження консолідувати біографічну та бібліографічну інформацію про відому педагогиню М. Монтессорі, висвітлення життєвого та творчого шляху, педагогічної спадщини й втілення її ідей у практику, а також окреслення вагомого внеску вченої у розвиток освіти, педагогіки задля популяризування здобутків зарубіжної педагогічної науки.

Об'єкт дослідження – діяльність і творча спадщина відомої італійської педагогині М. Монтессорі (1870–1952).

Предмет дослідження – біографія педагогині, бібліографія праць, публікацій про життя, діяльність, дослідження творчої спадщини, упровадження педагогічної концепції, методики навчання та виховання дітей в системах освіти України та різних країн світу.

ПІДТЕМА 3.

«Педагогічна біобібліографія крізь призму рідкісних видань з фонду ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського»

Очікувані результати

Науково-прикладними результатами дослідження будуть: висвітлення здобутків зарубіжної педагогічної науки, внаслідок консолідації інформації щодо ключових етапів біографії, творчої спадщини, та внеску видатної італійської педагогині в історію світової педагогіки, а також публікацій, присвячених вивченню та практичному застосуванню в освітньому процесі її напрацювань.

За результатами проведеної роботи буде підготовлено *науково-довідкове видання комплексний біобібліографічний покажчик «Марія Монтессорі (1870–1952)»*.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Координатори: Л. Д. Березівська, Т. С. Павленко.

Виконавці: Л. Д. Березівська (0,5), Є. Ф. Демида, Т. М. Деревянко, Т. О. Золотаренко (0,5), Т. С. Павленко (0,5), С. В. Тарнавська (0,5), Н. О. Якобчук.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Мета дослідження – поширення у суспільстві найкращих здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки й освіти завдяки консолідації біографічної та бібліографічної інформації про вітчизняних і зарубіжних педагогів, втілення їхніх ідей в освітню практику, за допомогою електронного ресурсу.

Об'єкт дослідження – друковані та електронні ресурси про діяльність і творчу спадщину відомого педагога, освітнього діяча.

Предмет дослідження – біографія вченого, бібліографія праць педагога, бібліографія публікацій про життя та діяльність, повнотекстові документи, фотогалерея.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

Очікувані результати

Комплексне представлення науково-педагогічної діяльності, творчого доробку відомих освітян, учених через формування електронного ресурсу дасть змогу в результаті отримати багатогранну інформаційно-бібліографічну джерельну базу. Вона складатиметься з біографічних, довідкових, бібліографічних та інших документів, які сприятимуть глибокому розкриттю тієї чи іншої особистості, її внеску в розвиток науки й практики.

Результати буде впроваджено за допомогою *онлайн-проектів: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: видатні педагогі-ювіляри», «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо!»*.

ПІДТЕМА 4.

Електронні ресурси біографічної інформації

За результатами дослідження буде підготовлено нові сторінки ресурсу «Видатні педагоги України та світу» і поповнено (оновлено) вже наявні (науковий редактор – Л. Д. Березівська, відповідальний помічник –Т. С. Павленко)

Оновлення інформації

М. Х. Бунге;
Б. Д. Грінченко;
М. М. Грінченко;
О. В. Духнович;
А. С. Макаренко;
І. М. Стешенко;
В. О. Сухомлинський та ін.

Нові персоналії

О. І. Бугайов;
О. Р. Мазуркевич;
І. М. Боберський;
І. М. Ющишин;
О. М. Огоновський;
О. А. Терлецький;
Клапаред Едуард та ін.

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

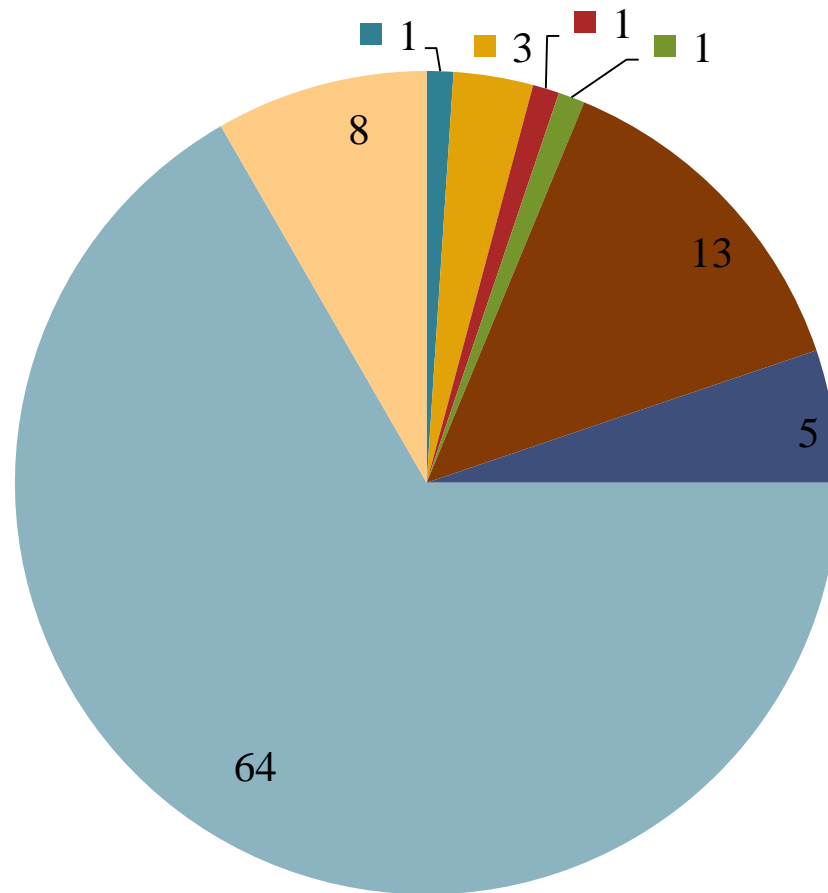
- **Уперше розроблено** Програму комплексного міждисциплінарного наукового дослідження «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України», яка має **чотири** підтеми задля виокремлення й актуалізації наукового потенціалу історико-педагогічних досліджень з біографіки як складників аксіології освіти, сучасного розвитку гуманістичної освітньої парадигми; **сформовано і схарактеризовано** історіографічну та джерельну базу дослідження.
- **обґрунтовано**, що в українській і зарубіжній історіографії немає енциклопедичного біографічного словника, де цілісно представлено колективний біографічний портрет педагогів України;
- **частково систематизовано та класифіковано** дібрані джерела відповідно до розроблених критеріїв (основні праці педагога (монографії, посібники, підручники, статті українською мовою – загалом не більше п'яти); праці про нього за останні 10 років (друковані та електронні ресурси – загалом не більше п'яти) українською мовою, здійснено їх джерелознавчий аналіз крізь призму педагогічної біографіки;
- **частково визначено критерії упорядкування** енциклопедичного словника (біографічний, географічний, галузевий, хронологічний, національний, біобібліографічний) і **критерії написання** біографічних довідок у сучасних наративах російсько-української війни, терору та геноциду українського народу (національний, демократичний, деколонізація, чи деімперіалізація; біографічний, хронологічний, аксіологічний; дерусифікація біоісторіографії);
- **підготовлено 115** біографічних довідок на основі розроблених критеріїв до енциклопедичного словника;
- **аргументовано**, що вони відображають здобутки вітчизняної педагогічної науки та освіти, консолідують біографічну та бібліографічну інформацію про українських педагогів і у такий спосіб розкривають процес боротьби між демократичними і тоталітарними ідеями;
- **з'ясовано**, що педагогічна біографіка є носієм національно-патріотичної свідомості. Ідеї видатних освітян (В. Дурдуківський, Г. Іваниця, О. Музиченко, І. Огієнко, С. Русова, П. Холодний, Я. Чепіга, С. Черкасенко та ін.), які в умовах антиукраїнської політики російської та радянської імперій відстоювали розвиток національної освіти, формували національно-патріотичну свідомість українського суспільства та заклали підвалини нинішніх реформаторських процесів, розбудови Нової української школи;
- **доведено**, що онлайн-проекти в соціальних мережах, присвячені українським і зарубіжним педагогам та освітянам, є ефективною формою поширення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі, сприяють відновленню і збереженню національної пам'яті, консолідації українського суспільства; головною метою онлайн-проектів є персоніфіковане ознайомлення суспільства з історією української та зарубіжної освіти, тобто крізь призму гуманістичних ідей українських і зарубіжних педагогів минулого;
- **визначено** критерії упорядкування епістолярію Василя Сухомлинського крізь призму морально-етичних проблем, що виникли через російсько-українську війну (достовірність, відсутність вигадки, авторська інтерпретація описуваної дійсності, суб'єктивність викладу, хронологічний підхід);
- **частково упорядковано** опрацьовані листи В. О. Сухомлинського до українських і закордонних адресатів (понад 100);
- **частково дібрано, класифіковано та систематизовано** джерела і виявлено праці М. Монтессорі та дослідження, присвячені її творчому доробку, у т.ч. з фонду рідкісних видань ДНПБ;

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

- **встановлено**, що у дібраному джерельному масиві кількісно переважають статті у періодичних виданнях, датованих початком ХХ – ХХІ ст., відсутність повних перекладів праць педагогині, наявність перекладених уривків українською мовою переважно у хрестоматіях, навчальних і періодичних виданнях;
- **здійснено** джерелознавчий аналіз виявленого масиву документів (біографічні розвідки про М. Монтессорі, праці педагогині, дослідження її освітніх ідей і творчої спадщини, упровадження педагогічної концепції, методики навчання та виховання дітей в системі освіти України та різних країн світу) крізь призму педагогічної біографіки;
- **визначено критерії упорядкування** біобібліографічної інформації про Марію Монтессорі (змістовий, видовий, типологічний, хронологічний, географічний, мовний); відповідно до розроблених критеріїв **упорядковано** частину біобібліографічної інформації про життя та творчий доробок М. Монтессорі (365 бібліографічних записів).
- відповідно до структури (біографія, бібліографія, повнотекстові праці, фотогалерея) **створено** нові сторінки (9), **оновлено** сторінки (12) **електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу** «Видатні педагоги України та світу»;
- **уточнено** інформацію про ключові поняття досліджуваних підтем (педагогічна біографіка, біографістика; педагогічне джерелознавство; інформаційний освітньо-науковий простір; деколонізація, деімперіалізація гуманітарного простору; біографічні енциклопедичні словники; біоісторіографія; епістолярії, листи, листування, кореспонденти, публіцистика; родинний архів; цифрова біографіка, цифрові біографічні ресурси; онлайн-проекти; відкрита наука);
- **набули подальшого розвитку**: теоретико-методологічні підходи здійснення біографічних досліджень як невіддільної частини історико-освітніх студій; цілісне та систематизоване представлення здобутків вітчизняної і зарубіжної педагогічної науки й освіти завдяки консолідації біографічної інформації про відомих і маловідомих персоналій на сторінках енциклопедичного біографічного словника, науково-популярного видання, біобібліографічного покажчика, електронного ресурсу; виявлення і представлення біографічної інформації про відомих і маловідомих кореспондентів В. Сухомлинського; актуалізація педагогічного біографічного знання в освітньому процесі, інтелектуальному і духовному житті українського суспільства;
- **продовжено наповнення** віртуального читального залу Фонду Василя Сухомлинського з метою цілісного представлення розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі України та світу (<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-fondu-v-o-sukhomlynskoho/>) (кількість відвідувань – 124);
- продовжено реалізацію п'яти онлайн-проектів: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри», «Педагоги України: пам'ятаємо, шануємо», «Sukhomlinsky News», «Моя маленька Батьківщина» (за казками та оповідання Сухомлинського); «В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)».

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ ЗА 2023 РІК

Понад 90 публікацій

- електронні ресурси 1
- збірники матеріалів наукових заходів 3
- бібліографічні покажчики 1
- енциклопедії 1
- статті у фахових наукових виданнях 13
- статті у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS 5
- тези та матеріали конференцій 64
- Статті у ЗМІ 8

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ БІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Видатні педагоги України та світу

Інформаційно-бібліографічний ресурс

Науковий керівник проекту – Л. Д. Березівська, доктор пед. наук, професор, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Створення інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» розпочато фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2008 році в межах НДР «Теоретичні засади формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського» (2006–2010 рр.) (наук. керівник Рогова П. І.).

Метою ресурсу є: популяризація кращих здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної та психологічної наук й освіти шляхом консолідації інформації про визначних осіб, як вітчизняних так і зарубіжних; висвітлення їх життя, діяльності, творчої спадщини та втілення їх ідей в практику. Цей ресурс сприятиме розкриттю фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, вихованню патріотизму в молодого покоління, інформаційному забезпеченню науково-просвітницьких програм, проведенню громадсько-виховних заходів тощо.

Широке коло користувачів, як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, так і віддалених вчених України й

Країна ?	Джерела трафіку	
	Користувачі ?	↓
	49 732 % від загальної кількості: 100,00% (49 732)	
1. Ukraine	43 862 (87,58%)	
2. United States	1 247 (2,49%)	
3. Poland	865 (1,73%)	
4. Germany	739 (1,48%)	
5. Netherlands	406 (0,81%)	
6. United Kingdom	302 (0,60%)	
7. Czechia	231 (0,46%)	
8. France	221 (0,44%)	
9. Italy	168 (0,34%)	
10. Ireland	164 (0,33%)	

Інформаційно-бібліографічний ресурс

«Видатні педагоги України та світу»

<https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>

Кількість переглядів з вебпорталу ДНПБ:

за 2022 рік – 49 732

за 2023 рік – 56 000

Упровадження та моніторинг упровадження результатів наукового дослідження

здійснювалося :

- під час участі у 45 всеукраїнських і міжнародних наукових заходах (отримано більш як 30 сертифікатів)
- через онлайн-проекти: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагогі-ювіляри» (#Педагогі_ювіляри)
- «Педагогі України: пам'ятаємо, шануємо!» (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=31232>)
- «Моя маленька Батьківщина» (за казками та оповідання Сухомлинського) (<https://tinyurl.com/4vbpkfn3>)
- ««В. Сухомлинський: офіційне листування (епістолярний екскурс)» (<https://tinyurl.com/2p8kjfu3>)
- «Sukhomlinsky News» (<https://tinyurl.com/ycynd8j6>)
- сторінку відділу у фейсбуці: <https://www.facebook.com/dpsb.sselu>
- профіль відділу педагогічного джерелознавства та біографістики: <https://tinyurl.com/udeww6mm> (h-індекс 37)
- Електронну бібліотеку НАПН України (розміщено більше 300 ресурсів; кількість завантажень – понад 7500)
- вебпортал ДНПБ

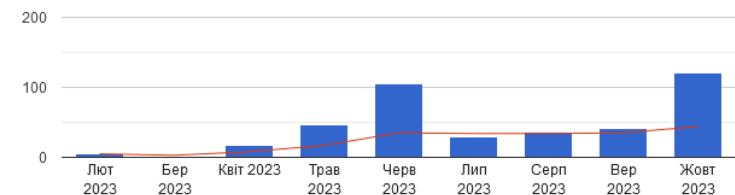

За всіма ресурсами

> Науковою темою: V. Sukhomlinsky SSPL of Ukraine (2023-2025) ДР № 0123U100474 Pedagogical biography in the informational educational and scientific space of Ukraine

Оберіть звіт за Вкажіть термін звіту Оберіть вид звіту

Завантаження

Загальний огляд

Упровадження та моніторинг упровадження результатів наукового дослідження

засвідчується: оприлюдненням бібліографічного покажчика «Педагогічна наука та освіта в особах, документах, бібліографії (2020-2022)» (<https://lib.iitta.gov.ua/735193/>); розміщенням відеопрезентацій планової продукції на вебпорталі та на фейсбук-сторінці ДНПБ: (<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=32293>, <https://www.facebook.com/watch/?v=856740768688951>, <https://dnpb.gov.ua/ua/?news=32334>, <https://www.facebook.com/watch/?v=1179013089692735>); поширенням відеопрезентацій планової продукції на сторінках ЗВО, закладів культури тощо (<https://tinyurl.com/3khnj6sv>, <http://pmu.in.ua/news/novi-vydannya-dnpb-ukrayiny-imeni-v-o-suxomlynsko>); представленням відеопрезентацій планової продукції у проекті «Книга від вченого» (https://fb.watch/hY_R4Q473B, <https://www.facebook.com/watch/?v=851689049229412>, <https://www.facebook.com/scholarsupportoffice/videos/283219960835322/>).

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДжЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ

ХРЕСТОМАТІЯ

«Антологія текстів з реформування змісту
загальної середньої освіти в Україні
(1991–2017)»

READER

«Anthology of texts on reforming the content
of general secondary education in Ukraine
(1991–2017)»

«Педагогічна наука та освіта
в особах, документах, бібліографії» (2020–2022)
(керівник: Л. Д. Березівська,
доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент
НАН України, директор ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Антологія
текстів з реформування змісту
загальної середньої освіти в Україні
(1991–2017)

Офіс підтримки вченого

10 січень · 🌐

Огляд

Коментарі

КНИГА ВІД ВЧЕНОГО

Запрошуємо вас до перегляду відеопрезентації
"Антологія текстів з реформування змісту
освіти в Україні (1991–2017)".

Запропонована хрестоматія висвітлює реформування
середньої освіти в ...

Показати більше

Наталія Коляда

Хрестоматія – чудова спроба авторського
колективу системно впорядкувати
матеріали (закони, доктрини, концепції,
програми, стратегії, аналітичні матеріали)

Напишіть коментар...

Національна академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського
Відділ педагогічного джерелознавства та біографістики

ПЕДАГОГІЧНІ ВИДАННЯ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ ст. – 1917 р.
У ФОНДІ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Наукове дослідження «Педагогічна наука та освіта в особах,
документах, бібліографії», РН № 01208.0002093 (2020–2022 рр.)
Керівник: Н.Д. Березівська Л.Д., доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАН України, директорка ДНПБ України

КНИГА ВІД ВЧЕНОГО Презентуємо науково-допоміжний
бібліографічний покажчик "Педагогічні видання німецькою мовою...

КНИГА ВІД ВЧЕНОГО Запрошуємо вас до перегляду відеопрезентації
хрестоматії "Антологія текстів з реформування змісту загальної...

Упровадження результатів наукового дослідження

здійснювалося через:

профілі співробітників у Google Академії (15)
цифрові ідентифікатори вчених ORCID ID (15)
статті у ЗМІ (8)

✓ *«результати дослідження упроваджено в освітній процес закладів освіти, культури України (отримано 5 довідок та 3 акти)*

отримано Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір (3)

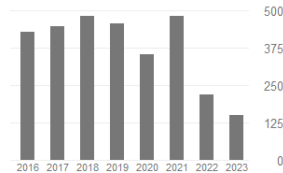
Відділ педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Підтвержден адрес електронної пошти в домені bigmir.net - [Главная страница](#)
джерелознавство біографістика історія освіти

[ПОДПИСАТЬСЯ](#)

Прочитано **ПРОСМОТРЕТЬ ВСЕ**

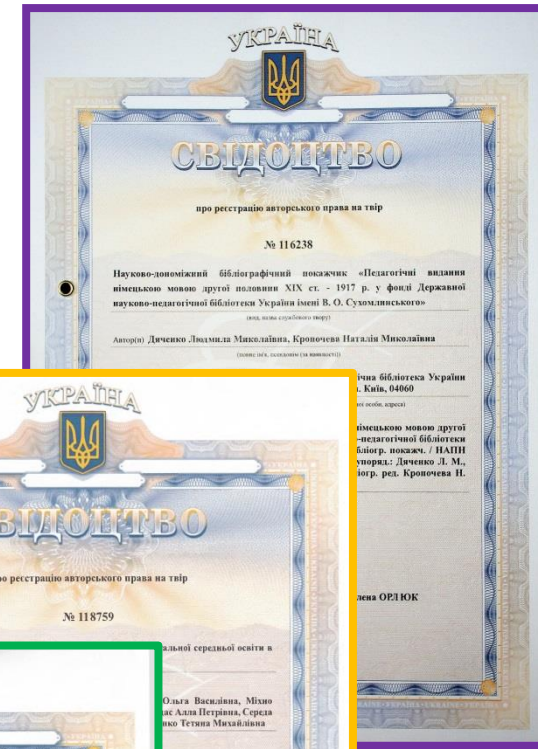
	Все	Начиная с 2018 г.
Статистика цитирования	5271	2169
h-индекс	37	21
i10-индекс	78	52

Соавторы

- Ольга Василиена Сухомлинська
Національна академія педагогі...
- Alla Durdas
State University of Trade and Ec...

НАЗВАННЯ	ПРОЦИТИРОВАНО	ГОД
Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем ОБ Сухомлинська К.: АПН 68, 17	614	2003
Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті ЛД Березівська СПД Богданова АМ	332	2008
Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру ОБ Сухомлинська Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ, 47-66	247	2003
Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей ОБ Сухомлинська Шлях освіти 4, 13-19	203	2002
Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи ОБ Сухомлинська	185	1996

Упровадження результатів наукового дослідження

**Віртуальний читальний зал
Фонду В. О. Сухомлинського**
(<https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-fondu-v-o-sukhomlynskooho/>)

Віртуальний читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського

**ВІРТУАЛЬНИЙ ЧИТАЛЬНИЙ ЗАЛ
ФОНДУ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

- ВІДЕОВІЗИТКА
- ВІД «СУХОМЛИНІСТИКА»
- КОНФЕРЕНЦІЇ
- СЕМІНАРИ
- КРУГЛІ СТОЛИ
- ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ЗАХОДИ
- ВІРТУАЛЬНІ КНИЖКОВІ ВИСТАВКИ
- ВІРТУАЛЬНІ ПРОЄКТИ
- ВІДЕОМАТЕРІАЛИ
- КОНТАКТИ

ВІДЕОВІЗИТКА ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО РОЗВИТКУ СУХОМЛИНІСТИКИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

СТОРІНКА В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО В РОЗДІЛІ «ПРО БІБЛІОТЕКУ»

СТОРІНКА «В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ» ЯК СКЛАДНИК ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»

**Онлайн-проект «Ми стоїмо
на плечах наших попередників:
Видатні педагоги-ювіляри»**
(#Педагоги_ювіляри)

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України
20 лютий · 🌐

#працюємо_для_перемоги
#Педагоги_ювіляри

Шановна освітянська громадо!

З вірою у Перемогу, заради підтримки наукової, освітянської і бібліотечної спільноти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України (відділ педагогічного джерелознавства та біографістики) продовжує популяризувати онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри».

18 лютого (або 3 березня) – 200 років від дня народження Костянтина Дмитровича Ушинського (1823 [1824] – 1870 [1871]), видатного педагога, громадського діяча, зачинателя наукової педагогіки й народної школи.

До вашої уваги пропонуємо ознайомитися з працею: Про користь педагогічної літератури К. Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори. Т. 1. – Київ: Рад. школа, 1954. – С. 33–49.

Оригінал друкованого документу зберігається в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Чекаємо на ваші враження в коментарях.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА БІОГРАФІСТИКИ

К. Д. Ушинський
1802 [19.02] [02.03] 260
03.03.1823 [1824] – 23.12.
13.12.1870
[24.12] 1870 [04.01] 260
05.01.1871

Онлайн-проект
«Ми стоїмо на плечах наших
попередників: Видатні
педагоги-ювіляри»

**Онлайн-проект «Педагоги
України: пам'ятаємо, шануємо!»**
(<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=31232>)

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України
29 вересня о 13:20 · 🌐

#працюємо_для_перемоги
#педагоги_України

ДРАГОМАНОВ МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ (1841–1895)... Більше

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ВІДДІЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ТА БІОГРАФІСТИКИ

Онлайн-проект
«ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ:
ПАМ'ЯТАЄМО, ШАНУЄМО!»

Український вчений-історик,
літературознавець, публіцист,
фольклорист, філософ, педагог,
суспільно-політичний і громадський
діяч, один із ініціаторів відкриття
недільних шкіл

ДРАГОМАНОВ МИХАЙЛО
ПЕТРОВИЧ
(30.09.1841 – 02.07.1895)

Ви, Наталія Антонець, Лариса Березівська та ще 29

10 поширено

Проведення масових науково-практичних заходів

1) VIII Всеукраїнська науково-практична конференція з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка в освітньо-науковому просторі в умовах воєнної доби: нові виклики і завдання». 16 травня 2023 р., м. Київ.

Інформація на сайті

<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=34742>

сторінці фейбук ДНПБ <https://tinyurl.com/368exv68>

Ютуб-каналі ДНПБ:

<https://www.youtube.com/channel/UCUE2sI34ENt77C9AJDe69fA>

Кількість учасників – понад 110

Збірник матеріалів: <https://lib.iitta.gov.ua/735849/>

ВСУКРАЇНЬКА
НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ (З
МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ)
«ГУМАННА
ПЕДАГОГІКА У
КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ:
ІДЕЇ ЯНУША
КОРЧАКА ПРО
АБСОЛЮТНУ
САМОЦІННІСТЬ
ДИТИНИ»

2) XIII Міжнародні та XXX Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Грані особистості педагога у вимірах сьогодення» (До 105-ї річниці від дня народження Василя Сухомлинського та 30-річчя проведення всеукраїнських педагогічних читань). 20 вересня 2023 р., Інформація на сайті ДНПБ <http://surl.li/ltqp>, сторінці фейбук ДНПБ <http://surl.li/lttni>

4) Круглий стіл «Висвітлення творчого шляху Василя Сухомлинського та інших педагогів у віртуальному просторі – від відтворення образу до творення міфу»

Інформація на сайті ДНПБ

<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=36042>

3) Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Гуманна педагогіка у контексті євроінтеграції: ідеї Януша Корчака про абсолютну самоцінність дитини». Умань-Київ, 19 травня 2023 р.

Інформація на сайті УДПУ імені Павла Тичини:

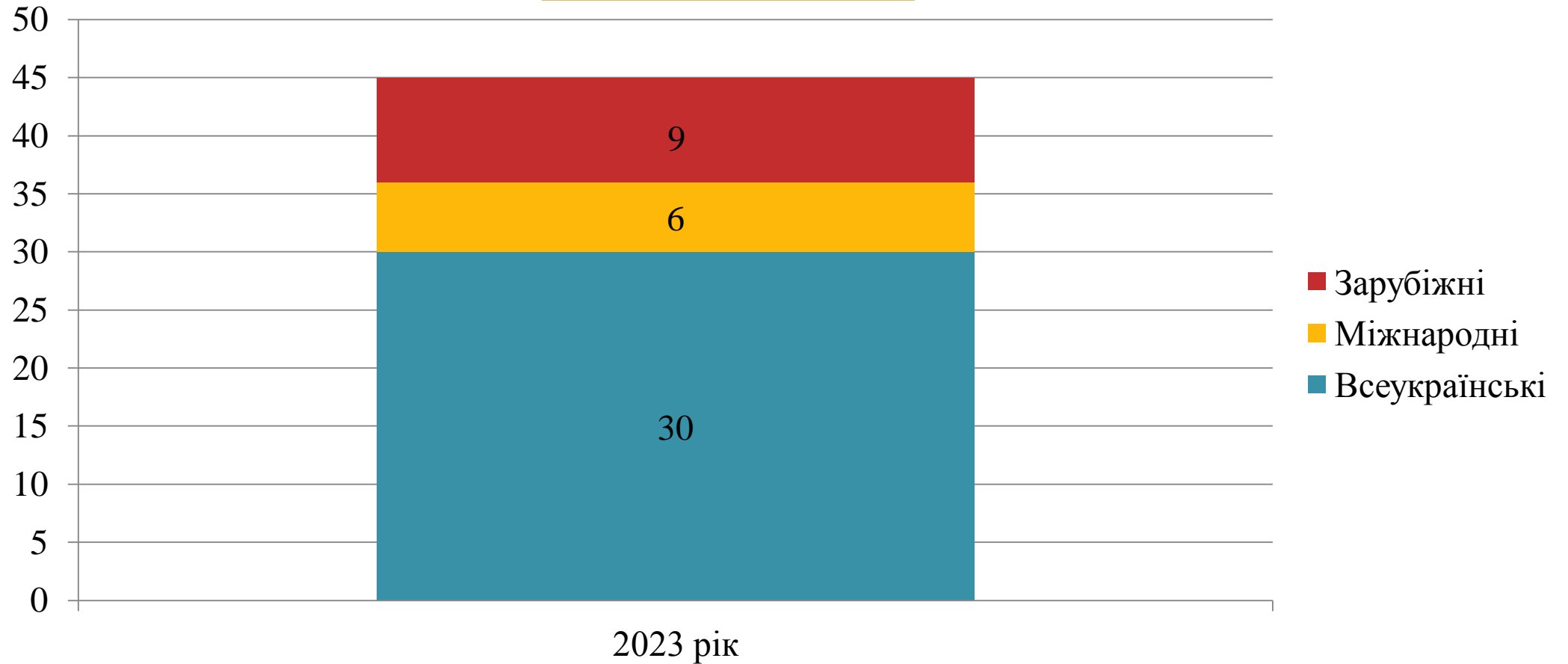
<https://tinyurl.com/2p9d6776>

Кількість учасників – понад 100

Участь у масових науково-практичних заходах

Загалом 45 заходів

Міжнародне наукове співробітництво

Участь Л.Д. Березівської у Міжнародній конференції
«*A Child in Times of Need and in Hope. Overcoming the Distress of War, Epidemics, and Social, Psychological, and Physical Handicaps in Children and Youths*»

(«Дитина в часи біди і надії. Подолання лиха війни, епідемій, соціальних, психологічних і фізичних вад у дітей та молоді») <https://www.npmk.cz/konference>, 19–20 червня 2023 р., м. Прага, Чехія

Інформація на порталі ДНПБ:

<https://dnpb.gov.ua/ua/?news=35030>

Інформація на сторінці фейсбук ДНПБ:

<https://tinyurl.com/3dns7ad2>

Програма конференції: <https://tinyurl.com/ytwrtssm>

Кількість учасників – 60 дослідників із понад 10 країн.

Результати відображені в статті:

Березівська Л. Д. Дитина в часи біди і надії. Подолання лиха війни, епідемій, соціальних, психологічних і фізичних вад у дітей та молоді: міжнародна конференція. *Вісн. НАПН України = Herald of NAES of Ukraine*. 2023. Т. 5, № 1. С. 1–5 (розд. паг.).

DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5143>.

Міжнародне наукове співробітництво

- **налагодження наукових зв'язків із спорідненими зарубіжними установами** (співробітництво з норвезькими вченими у царині історії освіти Спеціалізованого університету VID (Осло, Норвегія); співпраця з Національним педагогічним музеєм та бібліотекою Я. А. Коменського (м. Прага, Чехія); продовжено співпрацю з європейськими істориками освіти (участь у зарубіжних конференціях, листування);
- **дослідження світових тенденцій розвитку освіти і педагогічної науки відображено у статтях наукових співробітників** (Л.Д. Березівська, О.П. Міхно та ін.)
- **організація і проведення міжнародних наукових заходів в Україні** (VIII Всеукраїнська науково-практична конференція з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка в освітньо-науковому просторі в умовах воєнної доби: нові виклики і завдання», 16 травня 2023 р., м. Київ, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (<http://dnpb.gov.ua/ua/?events=34742> <https://tinyurl.com/368exv68>); XIII Міжнародні та XXX Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Грані особистості педагога у вимірах сьогодення» (До 105-ї річниці від дня народження Василя Сухомлинського та 30-річчя проведення всеукраїнських педагогічних читань). 20 вересня 2023 р., м. Київ (<http://surl.li/lltqp>);
- **участь у міжнародних і зарубіжних наукових заходах:** (участь у 15 міжнародних, в т.ч. 9 зарубіжних заходах);
- **рецензування рукописів статей для зарубіжних наукових періодичних видань** (Л. Д. Березівська є рецензентом наукового фахового журналу «Prima Educatione» [Провідна освіта]; О. В Сухомлинська є рецензентом мультидисциплінарного наукового журналу «Education Journal» [Освітній журнал]; ISSN Print: 2327-2600; ISSN Online: 2327-2619. Сайт журналу: <http://www.educationjournal.net>. Інформація про склад рецензентів: <http://www.educationjournal.net/reviewers>);
- **членство в міжнародних товариствах, асоціаціях** (Британське товариство істориків освіти (ознайомлення з дослідженнями зарубіжних істориків освіти, вивчення матеріалів журналів «History of Education», «The History of Education Researcher», сайт Товариства, електронних ресурсів) (Березівська Л. Д., Коляда Н.М., Кочубей Т.Д.); Всесвітня міжнародна асоціація істориків освіти (ISCHE) (Березівська Л. Д.), Українська асоціація дослідників освіти (UERA), що є структурною частиною Європейської асоціації дослідників освіти (EERA), Міжнародна асоціація сучасної освіти, науки та культури (Березівська Л. Д., Коляда Н.М.), Міжнародна Асоціація шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work, IFSW) (Коляда Н.М., Кочубей Т.Д.);
- **участь у проєктах, грантах, конкурсах** (написано і подано заявки на три міжнародні проєкти, Л. Д. Березівська, Н. О. Яacobчук та ін.); О.П. Міхно є учасником проєкту «Декомунізація-40» – шестимісячний навчальний проєкт від Центру Айн Ренд в Україні <https://www.aynrandcenterukraine.org/>.

Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю

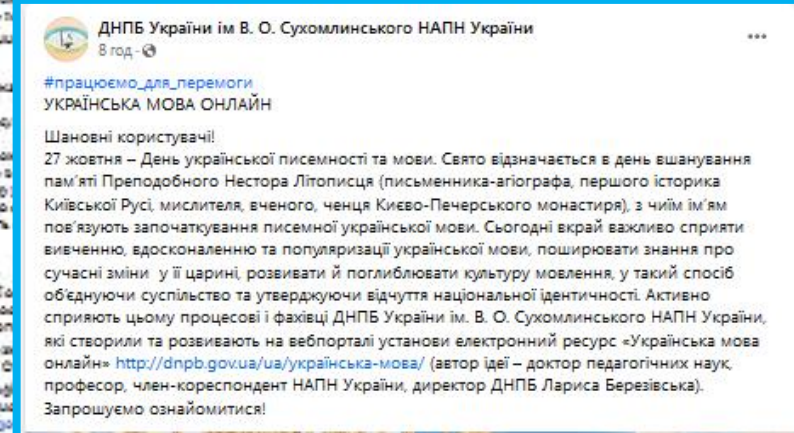
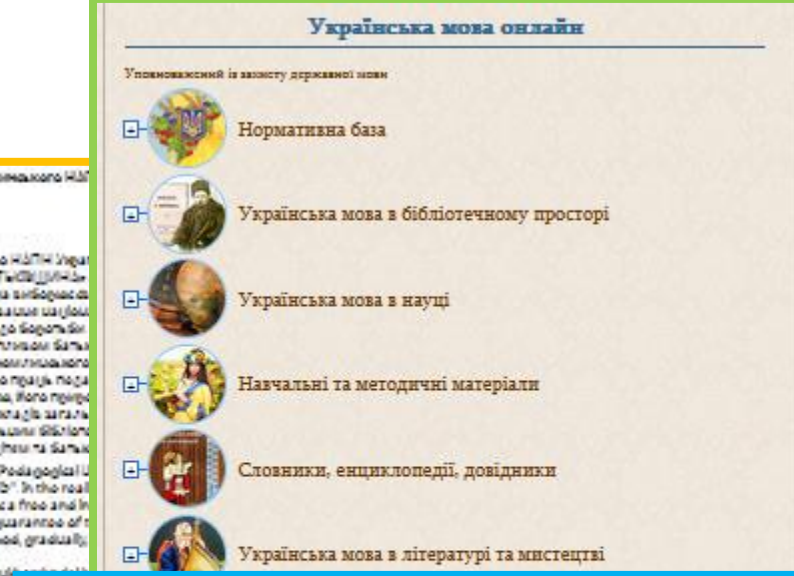
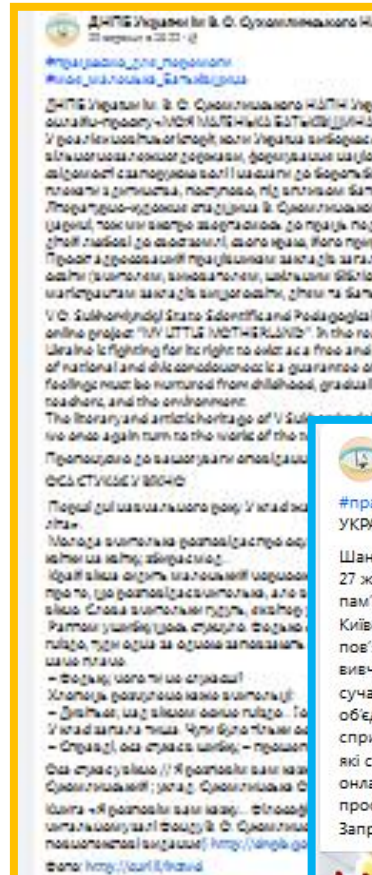
- **Участь у громадських організаціях:**
 - Всеукраїнська асоціація Василя Сухомлинського (Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська, Л. В. Сухомлинська);
 - Українська бібліотечна асоціація (Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська).
- **Співпраця** з закладами вищої освіти: Рівненським державним гуманітарним університетом, Уманським педагогічним університетом імені Павла Тичини, Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Київським університетом імені Бориса Грінченка, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова тощо;
- Педагогічним музеєм України;
- Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
- **Участь у проєктах:** «Академічна доброчесність: данина моді, чи життєва необхідність?», «Розвиток громадської архівістики в Україні як передумова духовного відновлення українського суспільства» спільно з Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини (Л. Д. Березівська).

Підвищення фахового рівня

- Л. В. Сухомлинська захистила дисертацію та отримала науковий ступінь «Доктор філософії» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, тема дослідження: «Формування у дітей ціннісного ставлення до тварин освітньо-виховними та художньо-образними засобами (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.)».
- Співробітники відділу пройшли тестування на національній онлайн-платформі Дія. Освіта (Цифрограм 2.0 для громадян) і отримали сертифікати.
- Участь у 19 навчальних семінарах та вебінарах (сертифікати 29).

Протидія російській агресії

- Забезпечено стабільну діяльність відділу в умовах воєнного стану.
- Про режим роботи в умовах воєнного стану розглянуто на засіданнях відділу. Л. Д. Березівська відкликала заявку та прийняті тези доповіді для участі у Міжнародній конференції «Історії освіти та реформи: традиції, напруга та перехідний період» (ISCHE 44, 18–21 липня 2023), м. Будапешт, Угорщина) через участь у цьому заході російських науковців.
- Під час воєнного стану спрямовано роботу на протидію російському агресору: листування із вченими різних європейських про війну РФ проти України; організовано розгляд питання про засудження російської агресії на засіданнях відділів, у т.ч. педагогічного джерелознавства та біографістики, вченої ради, загальних зборів трудового колективу; зроблено благодійні внески на матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України.
- Продовжено висвітлення інформації про діяльність ДНПБ на вебпорталі установи та на офіційній сторінці у соціальній мережі Facebook під хештегом [#працюємо_для_перемоги](#).
- Координовано процес наповнення сторінки «Українська мова онлайн» на вебпорталі ДНПБ <https://tinyurl.com/n8jwey5s> з популяризацією на фейсбуці: <https://tinyurl.com/4jzb2mkh>
- Використано художньо-літературний доробок В. О. Сухомлинського, присвячений Другій світовій війні, в онлайн-проекті «Дитина – частина природи» <http://surl.li/mbrnj> тощо.

Відзнаки та подяки

Успішне впровадження результатів дослідження підтверджують відзнаки і подяки:

- Л. Д. Березівська – нагрудний знак МОН України «За наукові та освітні досягнення»;
- С. В. Тарнавська – Подяка МОН України;
- колектив авторів хрестоматії «Антологія текстів з реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017)» (Л.Д. Березівська, О.В. Сухомлинська, О. П. Міхно, С. В. Тарнавська, Т.М. Деревянко) – диплом I ступеня конкурсу НАПН України;
- авторський колектив науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Міжнародні та Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» (1993–2020)» (О.В. Сухомлинська, Л.В. Сухомлинська, Н.В. Чала) – диплом II ступеня конкурсу НАПН України;
- Н. Б. Антонєць – диплом I ступеня конкурсу НАПН України як співавтор монографії «Парадигми розвитку та тенденції реформування шкільної освіти в Україні у добу незалежності»;
- О. П. Міхно – Почесна грамота ДНПБ;
- Х. В. Серєда – Подяка НАПН України.

Проблеми та завдання 2024 року

- залучення молодих учених до наукової діяльності;
- інтенсифікація висвітлення результатів планового дослідження наукових співробітників у фахових і світових виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus і WoS відповідно до індивідуальних планів;
- чітке та якісне виконання науковими співробітниками індивідуальних планів НД;
- розроблення індивідуальних і колективних заявок щодо участі в міжнародних проєктах/програмах/грантах; подальша реалізація онлайн-проєктів;
- продовження віртуальної діяльності читального залу фонду В.О. Сухомлинського як форми впровадження результатів НД;
- інтенсифікація оцифрування творів В.О. Сухомлинського;
- забезпечення обов'язкової участі наукових співробітників у закордонних, міжнародних і всеукраїнських масових заходах, зокрема в організації заходів відділу та бібліотеки;
- підвищення фахового рівня наукових працівників завдяки навчанню в аспірантурі, стажуванню в наукових установах, здобуттю вченого звання старшого дослідника.

Department
of Pedagogical
Source Studies
and
Biographistics

**Відділ педагогічного
джерелознавства та
біографістики**

**Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В.О. Сухомлинського
НАПН України: <https://dnpb.gov.ua/>**

**Відділ педагогічного джерелознавства та
біографістики: <https://tinyurl.com/2s4ymaxm>**

**Google Scholar:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=eA9i0W0AAAAJ&hl=ru>**

Facebook: <https://www.facebook.com/dpssb.sselu/>

Дякую за увагу!